

Finansdepartementet

Er referens
Fi2025/02353

Vår handläggare
Nina Hubendick

Remissvar gällande Ökad och rättvis tillgång till data – kompletterande bestämmelser till EU:s dataförordning (SOU 2025:118)

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – följande synpunkter på betänkandet.

7.5 Data får endast begäras vid exceptionellt behov

Utredningen konstaterar att det i Sverige saknas en generell möjlighet att utlysa nödläge. Utredningen bedömer att om det i svensk författning föreskrivs att åtgärder kan vidtas vid kris eller nödläge, så kan den aktuella krisen eller nödläget anses vara fastställd i dataförordningens mening i och med att åtgärden vidtas, under förutsättning att övriga villkor för ett allmänt nödläge enligt förordningen är uppfyllda. Utredningen lyfter fram några exempel på sådana författningar såsom smittskyddslagen (2004:168), ordningslagen (1993:1617), lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. (Se avsnitt 7.5.1.)

FOI vill i detta sammanhang föra fram att det kan krävas en mer utförlig analys än den som utredningen presenterar för att utröna om det kan finnas tänkbara allmänna nödlägen som inte kommer att omfattas av den form av fastställande som beskrivs i betänkandet.

Det bör även i den fortsatta beredningen analyseras om det kan finnas allvarliga situationer där offentliga organ kan välja att inte besluta om att vidta de slags åtgärder som kan innebära ett fastställande av allmänt nödläge enligt utredningen. Exempelvis kan en kommun vid extraordinära händelser av olika skäl välja att hantera situationen i ordinarie nämnder i stället för i en särskild krisledningsnämnd enligt lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid

och höjd beredskap. Utredningens förslag skulle kunna tolkas som att en kommun, som i ett sådant läge behöver tillgång till data, ändå först måste aktivera krisledningsnämnden för att ett allmänt nödläge i dataförordningens mening ska anses fastställt.

Avsnitt 7.11 Åtgärder för att underlätta datadelning i krissituationer

Utredningen föreslår att Myndigheten för civilt försvar ska få i uppdrag att ge stöd till svenska offentliga organ i deras arbete med att förbereda att vid behov begära, ta emot och använda data för att hantera allmänna nödlägen enligt kapitel V i dataförordningen. Stödet föreslås bl.a. bestå i vägledning i hur de offentliga organen kan underlätta för datahållare att så enkelt och säkert som möjligt tillgängliggöra data. (Se avsnitt 7.11.4.)

Utredningen konstaterar att det kommer att vara en utmaning för offentliga organ att få en fullgod bild av vilka data som finns att tillgå och som kan hjälpa till i hanteringen av ett allmänt nödläge samt vilka datahållare som har sådana data. Samtidigt anges att det kan finnas skäl för offentliga organ och datahållare att föra dialoger om data som potentiellt kan vara användbara när ett nödläge måste hanteras. Offentliga organ kan exempelvis bjuda in datahållare till sådana dialoger. Vidare understryks behovet av att underlätta för datahållare genom att offentliga organ redan i förväg informerar om vad en begäran om data vid exceptionella behov innebär. (Se avsnitt 7.11.3.)

Om det är svårt att förutse vilka data som kan behöva begäras från vilka datahållare i olika typer av kriser eller nödlägen, kan det också enligt FOI:s mening bli svårt att inleda de dialoger som utredningen pekar på. Det bör därför i den fortsatta beredningen övervägas om ett eventuellt uppdrag till Myndigheten för civilt försvar även bör innehålla stöd till offentliga organ att utifrån olika tänkbara scenarier identifiera potentiella behov av data och vilka datahållare som kan tänkas ha sådana data.

Detta remissvar har beslutats av stabschef Niclas Karlsson efter föredragning av jurist Nina Hubendick. I den slutliga handläggningen har även handläggare Pär Eriksson deltagit.

Niclas Karlsson

Nina Hubendick

Datum

2026-05-04

Beteckning

FOI-2026-431

Sändlista:

Finansdepartementet:

fi.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till

fi.ofa.dof.remiss@regeringskansliet.se

För kännedom:

Försvarsdepartementet/RS

Internt FOI:

Registrator

ÖD-sekreterare

Chefsjurist

Avdelningschef FS